

DEMOKRACIJA

Uredništvo: Trst, ul. Machiavelli 22-II - tel. 3-62-75
Uprava: Trst, ulica S. Anastasio 1-c - tel. 2-30-39
Goriško uredništvo: Gorica, Riva Piazzetta št. 18.
CENA: posamezna številka L 25. — Naročnina: mesečno L 100, letno L 1.200. — Za inozemstvo: mesečno L 170, letno L 2.000. — Poštni čekovni računi: Trst št. 11-7223, Gorica št. 9-18127

Leto VIII. - Štev. 36

Trst - Gorica 3. septembra 1954

Izhaja vsak petek

Svoboda je v nevarnosti

Marsikdo se pri nas tolaži sam pri sebi: saj komunizem ni več tako nasilen, komunisti imajo prijazna lica, oni vabijo ljudi celo tja preko meje in železne zaveske, jim radi gredo na roko z ugodnostmi pri vožnji, hrani, prenočitvah in nekateri celo zastoj potujejo in živijo. Zato se danes da s komunizmom izhajati in živeti. Tako sodijo mnogi ljudje, ki so pozabili, da še niso strohnela trupla sto in sto tisočev komunističnih žrtev, da so agenti komunizma danes med nami še bolj delavni in vsiljivi kakor kdaj koli poprej in da oblegajo dan za dnevom z obljubami in nagradami za uskočstvo v njihovi tabori vsakega vidnejšega pristaša svobode in nasprotnika diktatur zato, da šibe vrste svobodnih organizacij. Ali se ne zavedajo ti produktivni, da še danes bežijo tisoči in tisoči z ene strani železne zaveske v zahodni svet in tudi na Tržaško, ker brez svobode ne morejo več živeti.

So med Slovenci ljudje, ki se ne zavedajo, da je komunizem v imenu tiranov in diktatorjev pomoril, niti 10 let ni od takrat, da desetisoče najboljših slovenskih fantov in deklet, mož in žena in sto tisoče razgal po svetu, le da se je preko trupel svojih bratov in sestric prikopal do oblasti. So med nami ljudje, ki se ne zavedajo ali se nečejo zavedati, da je še danes odstranjen meje po ječah, na pristnih delih in koncentracijskih taboriških deset in desetisoč Slovencev, Srbov in Hrvatov samo zato, ker so hoteli več svobode, več prostosti. Dosti ljudi med nami je pozabilo, kako grenko je življenje tudi v duševnem suženjstvu, ker niso pogledali v dušo in srce onih milijonov kmetov, delavcev, uradnikov in zasebnikov tam onostran železne zaveske ki kot živi avtomati prenašajo nemo usodo svoje ne svobode z eno samo grozno željo: pridi vojna, da nas rešiš...

Tako Slovenci tam preko, doma pa smo zamejski Slovenci, posebno v Trstu, pričr skrajne politične brezbriznosti.

Naši trgovci, obrtniki, uradniki, samostojni kmeti in vsi oni, ki tvorijo tako zvrsti srednji stan in ki bi morali predstavljati najbolj izrazite zastopnike svobodnega gospodarstva in zasebne iniciative, poklicani so, da tvorijo jedro svobodne demokracije, ki je izvor človeške osebnosti in dostojanstva. Ali prav pri teh slojih, ki bi morali biti najodločnejši nosilci demokratske misli v borbi za svobodo, se opaža nerazumljiva in za njih samih pogubna nemo v današnjem boju dveh svetov: komunizma proti svobodni demokraciji.

Popolna neobčutljivost velikega dela tržinskih Slovencev nasproti refininirani - rafiniranim modernim sredstvom in metodam protidemokratskega komunizma je vzrok, da so naši ljudje nasproti vsemu političnemu in duševnemu zastupljenju naroda s strani namljivih komunističnih naukov in gesel brezbrizni in neodporni. Brezverstvo, neznančnost, lov za materialnimi koristmi, pomanjkanje idealov, značaja in čista časti, so posledica tega zastupljenja, zlasti pri velikem delu mladine — pa tudi pri odraslih.

Je že ves, da ljudje v vrvežu vsakdanjega življenja, v brzini svojih poslov in skrbeh za vsakodnji kruh ne mislijo ali nečejo misliti na dogodeke, ki se v politiki odigravajo in odločajo o usodi svobode. Nečejo vedeti in razumeti, da se prav pred nami bije odločilni boj med svobodo in suženjstvom, med demokracijo in komunizmom vseh vrst.

Enkrat za vselej se moramo zavedati vsi, od kmeta, delavca, obrtnika, trgovca, industrijca, uradnika do svobodnih poklicev in razumnikov, da ni življenja brez svobode. Zato je sveta dolžnost vseh, ki nečejo pod komunistični jarem boriti se za svobodo ali vsaj podpirati z vsemi sredstvi one, ki se za svobodo bore.

Visoko moralen in političen zakon v borbi za svobodo nalaga danes dolžnost vsem, zlasti onim, ki bi s svobodo največ izgubili, da za izvojevanje in ohranitev svobode največ doprinesajo. Koliko je ljudi med tržaškimi Slovenci, ki bi hoteli, da volja in zahteva po svobodi peša, gine in izgine in da človek postane živ stroj in nemo orodje v diktatorskih rokah? Oni, ki živite na lastni zemlji kot svobodni kmetje, se zavedate vrednosti prostosti? Množice slovenskih ljudi, ki delajo na stavbiščih in delavnicah, v podjetjih, ladjedelnicah in uradih za sicer skromno, ali vendar za svojo svobodno eksistenco, morajo se zopet in zopet vprašati: kaj je vredna za njih prostost življenja. Naši obrtniki, trgovci in posestniki naj vedo, da je njih obost pod komunistično diktaturo utopija; zlasti vsa delovna in učeca se mladina naj se vpraša, ali je življenje, pa bilo samo v duševni suženosti pod diktaturo, vredno človeka XX. stoletja?

Oni, ki dan za dnevom še vedno beže izpod železne zaveske in ki tvegajo, da se njih telesa na meji zaveske poženejo v zrak od pločnatih bomb ali zrešetajo od mitraljeznih plovov, oni milijoni, ki so za svobodo dali svoje življenje, nam dajo odgovor na to. Nobena verozgovna poved tekom tisočletij ni imela toliko mučenikov, žrtev in junakov kot prav vera v svobodo in človeško dostojanstvo.

Telega zgodovinskega za vse človeštvo tako groznega, ali velikega dejstva, naj bi se zavedali tudi primorski Slovenci.

EOS: bitka dveh armad

Nasprotniki Evropske obrambne skupnosti so spravili na noge v borbo proti EOS vse vplivne in ugodne sile Francije. Zadržne ure pred in med zborničnim razpravljanjem o ratifikaciji pariških dogovorov so z vso natančnostjo pokazale, kje so zbrane glavne sile odpora proti EOS: v francoski armadi in v krogih, ki so z armado povezani. Od Weyganda in de Gaulle-a se je vzpenjal nasprotniški lok h Koenigu in ostali generaliteti.

Celo pretendent na francoski prestol, Pariški grof, je prekinil svoje kraljevsko križarjenje po Sredozemlju s parnikom »Agamemnon«, da bi bil prisoten na pogrebu EOS, ki jo »Paris zasnoval in sedaj tudi pokopal. Sjari Herriot, ki je prav tako še enkrat dvignil svoj glas, se je pridružil nasprotnikom EOS s sreem in avtoriteto. Ves ta množični navzkrižni ogenj pred samim nastopom spominja na napoleonska načela o tvorbi udarnih težišč. Ta primerjava ni zgolj slučajnostna, kajti v ponedeljek je šlo v Franciji prav za tisto »grande armée«, ki jo je postavil sloviti Korzičan. Stiriindvajset ur pred odločilno bitko so si nasprotniki EOS že zagotovili končno zmago.

Tudi zagovorniki EOS so pripekljali na boljše armado, ki sicer formalno še ne obstoja, vendar pa tvori v svetovni politiki usodno važen faktor: nemška armada.

Ministrski predsednik Mendès France je v zbornici zavzemal strogo nevtralnost stališče in zbornico prepustil samo sebi. S tem se je dejansko postavil v zadnje vrste nasprotnikov EOS. Oba tabora sta si bila pred razpravljanjem nekako uravnotežena. Računali so, da je za EOS kakih 270 poslancev in prav toliko proti. Med obema taborama je ostajala rezerva kakih 80-90 poslancev, ki bi se v normalnih okoliščinah verjetno vzdržalo glasovanja. Pod določenimi pogoji pa bi se nagnila na eno ali drugo stran. Ti pogoji so vzvod politične tehtnice potisnili na stran nasprotnikov EOS.

Tako je v ponedeljek francoska zbornica, prvič v zgodovini francoskega parlamentarnega življenja, s 319 glasovi proti 264 četala iz dnevnega reda razpravo še predno

je zasliala vsa mnenja zagovornikov predložene načrta.

Zagovorniki EOS so svoje podkrepitve utemeljevali z argumentacijo, da nemške oborožitve v nobenem slučaju ne bo mogoče preprečiti. Zato bi morala vlada — po njihovem mnenju — predložiti zbornici smernice svoje politike za slučaj, da bi zamisel EOS propadla. Vlada tega ni storila in se je iz strahu pred lastno odgovornostjo skrila za nevtralnostjo. Mendès France bi moral, po utemeljitvah zagovornikov EOS, iz svoje nevtralnosti. Če pa predsednik ne ve za nobeno rešitev, ki ne bi upoštevala nemške armade, potem je lahko gotov, da bo naletel na prav tako nasprotovanje, kakršnega je sedaj deležna EOS. Tudi v tem primeru bi bila Francija razstrgana. Potemtakem — tako so zagotavljali zagovorniki EOS — bi bila evropska vojska le boljše rešitev.

Mendès France se je s svojim obnašanjem za časa razpravljanja in po njem sprotno izognil, vsaj

navidezno, jasni opredelitvi. Verjetno je tudi, da niti sam še nima jasne predstave o morebitnih novih poteh v tem vprašanju. V nekaterih krogih se vedno tlijo upanja, da se je mogoče izogniti ponovni nemški oborožitvi s sporazumom s Sovjeti. Zelo verjetno je, da se tudi Mendès France sam ukvarja s to mislijo. Tako bi si namreč lahko tolmačili njegovo pripombo na bruseljski konferenci, da zavlačevanje ratifikacije je ni tako nekoristno. Mendès France tudi vneto zagovarja sklicanje nove konference s Sovjeti. Ponovna odložitev ratifikacije mu zato ni neprijetna, čeprav je do sedaj stalno zatiral prav nasprotno.

Vest o sklepih pariške zbornice je izzvala po vsem zahodnem svetu prav taka razočaranja, kakor je v komunističnih vrstah sprožila val zmagoslavja. Pariško glasovanje pa bo gotovo imelo nekaj odmeva tudi v razvoju Tržaškega vprašanja; v kakšni smeri, bo pokazala bodočnost.

Sebičnost ustvarja komunizem

Zupansko čast v florentinskem mestu izvršuje že nekaj let sem prof. La Pira. Glas o tem izrednem županu je že davno prekoračil državne meje italijanske republike in dosegel vse celine. La Pira je krščanski demokrat in celo eden izmed najpomembnejših. Kljub temu je že nekaj časa trn v peti tako krščanski demokraciji kakor desničarjem. La Pira je namreč trdno prepričan, da je mogoče komunistom izpodnesti množice je, če tem množicam dokažemo, da goji meščanska država najmanj tako učinkovito razumevanje za potrebe šibkih slojev, kakor katera koli ljudska demokracija.

Profesor v mestni florentinski hiški je prišel do spoznanja, da so vsi cerkveni in politični propagandni ukrepi ter vsi policijski nastopi proti komunizmu ne samo zaman, pač pa, da učinkujejo prav nasprotno, dokler vlada med ljudstvom upravičeno sumničenje, da se skrivajo za vso to delavnostjo

zgolj izkoriščevalna kapitalistična stremeljenja.

Na kratko: za florentinskega župana je komunizem tako nevaren in tako ogaben, da se — po njegovem — svobodni svet ne sme strahiti, če je treba tudi porušiti ves današnji gospodarski stroj in zgrajiti

V nedeljo 12. t. m. vsi na Opčine na JESENSKO SLAVJE S D Z

diti nekaj povsem novega, če se neče zahodni svet dokončno rešiti ideje zavojevalnosti. Njegovi nasprotniki mu očitajo, da bi s takim početjem komunizem zgolj olajšal delo na poti k svetovni revoluciji.

La Pira odgovarja: »KOMUNISTI Vendar ne ZELLO ODSTRANITI BEDE IN Pomanjkanja, NITI UVELJAVLJANJA SOCIALNE PRAVICNOSTI; KOMUNISTI HOCEJO ZGOLJ IZRABITI DANASNJE SOCIALNE NEPRILIKE, KER SAMO NA NEZADOLVOLJSTVU LAHKO ZGRADJO SVOJO OBLAST!«

Ze nekaj let je florentinski župan sporazumno z mestnim svetom dovoljeval komunizem, da v mestnem svetu proslavljajo »praznik komunističnega tiskaa. Na ta dovoljenja so se vsi že navadili. Sedaj pa, ko je župan ponovno izdal dovoljenje, ga je demokršćanski kakor desničarski tisk strahovito napadel. »La Nazione« očita, da govori La Pira jezik komunističnih hierarhov in ne jezika De Gasperijske. Scelba ali Fanfania in še celo ne jezika, ki bi bil dostojen florentinske mestne hiše.

Na te očitke je La Pira poslal ravnatelju lista daljše pismo, ki pridelja z zagotovilom, da govori florentinski župan jezik še mnogo večji kakor pa so De Gasperijske. Scelba in Fanfani. Pri tem je citiral encikliko »Quadragesimo Anno Pius XI« in stavek iz izjave francoskih škofov z dne 28. 4. 1954:

Kriza Organizacije združenih narodov

Organizacija združenih narodov preživlja v tem času resno krizo. Nujno se postavlja vprašanje, ali naj Rdeča Kitajska zavzame mesto, ki ji je v organizaciji rezervirano, ali naj se ji spričo zadržanja diktatorske vladavine, ki ne spoštuje človeških pravic in listine Združenih narodov, še nadalje zapirajo vrata v to mednarodno ustanovo.

Odgovor na to vprašanje je lahko samo da ali ne, drugih možnosti ni. Če bi po kakem naključju je prišlo do priznanja vstopa Rdeče Kitajske v OZN, potem je gotovo, da bo v Združenih državah, ki se temu odločno upirajo, prišlo do poostrene politične borbe. Sile, ki jih združuje senator Knowland, bodo storile vse, da Združene države v takem primeru izstopijo iz OZN. Če bi se tem silam in odprti borbi za stremeljenja ne posrečila, potem bo ta skupina pri preračun-

ski debati v prihodnjem letu poskušala doseči ertanje ameriških prispevkov za to organizacijo. Združene države prispevajo približno eno tretjino za vzdrževanje OZN. Političnemu polomu organizacije bi se potemtakem pridružil še finančni polom.

Cetudi bi Knowlandova borba ne vodila k popolni zmagi, kar pa ni gotovo, bi koristnost te ustanove postala precej problematična. Organizacija je odvisna od podpore javnosti. Njen moralni ugled bi se močno omajal ne samo v Združenih državah, pač pa tudi v ostalem svetu.

Če bi Združenim državam uspelo s pomočjo južnoameriških glasov blokirati vstop Rdeče Kitajske v OZN, bi se to zgodilo proti volji večine azijskih, afriških in tudi evropskih držav. To pa bi zopet pomenilo težak udarec za bodoče naloge OZN. Teza o sožitju med Vzhodom in Zahodom, katere izraz je prav OZN, bi bila izpodkopana.

Po mnenju mnogih mednarodnih pravnih strokovnjakov bi zadoštevalo že navadna večina 60 članic OZN za vstop Rdeče Kitajske v OZN. Kitajska kot država spada že tako in tako v to svetovno organizacijo, tako zatrujejo ti strokovnjaki in izglasovanje bi pomenilo priznanje obstoječega stanja. Ameriški pravni strokovnjaki pa vztrajajo na trditvi, da je potrebna dvetretjinska večina za vstop. Če bi zmagalo ameriško mnenje, bi močno narasla verjetnost za odklon Rdeče Kitajske v OZN.

Pravni zapletljaji pa gredo še dalje. Če bi Glavna skupščina izglasovala vstop Rdeče Kitajske v OZN, bi Združene države v Varnostnem svetu lahko postavile veto. Tako bi se zgodilo, da bi Rdeča Kitajska bila sprejeta v OZN, v Varnostnem svetu pa bi še nadalje sedel nasprotnik Nacionalistične Kitajske. Tudi tak položaj bi učinkovitosti OZN znatno omejeval. Če bi Rdeča Kitajska prešla v OZN, bi se verjetno tudi postavilo kar samo po sebi načelo, da imajo za vstop pravico vse suverene države na svetu, ne glede na njihovo spoštovanje splošno priznanega reda.

Vsa ta tehnična vprašanja dokazujejo, da vlada med nekomunističnimi državami neenotnost, ki jo seveda komunisti temeljito izrabljajo. Naj se borba za ali proti vstopu Rdeče Kitajske v OZN kakor koli konča, v vsakem slučaju bo trpel ugled te svetovne organizacije.

Komunistični spokorniki

Nekdanji hamburški komunistični poglavar, Viljem Prinz, se je pred nekaj dnevi vrnil iz Vzhodne Nemčije, kjer je polnih 39 mesecev predsedel v zaporu. Casnikarjem je izjavil, da so ga škornji sovjetske tajne policije in komunistične enotne stranke Vzhodne Nemčije privedli nazaj k demokraciji.

Prinz je bil l. 1951 glavni komunistični voditelj v Hamburgu. Trideset let je bil član KP. Februarja 1951 je odšel na partijsko zborovanje v Loewenberg v Vzhodno Nemčijo, kjer so ga med zborovanjem aretirali. Zahodnonemški komunistični prvak Maks Reimann ga je denunciral, češ da je odgovoren za partijske neuspehe v Zahodni Nemčiji. Do 28. aprila letos so ga držali v samici. Pri nočnih zasliševanjih so ga fizično in duševno neprimerno težje trpinčili, kakor pa so to počeli nacisti v koncentracijskem taborišču Sachsenhausen. Hoteli so ga prisiliti k priznanju, da je delal za britansko tajno službo.

Nadalje je Prinz izjavil, da sta dr. Otto John in Karl Franz Schmidt-Wittmack (pobegli poslavec bonnskega parlamenta) marionetni figuri boljševizma; uporabljali ju bodo toliko časa, dokler bo koristno partiji. Potem pa bosta, tako kakor mnogi drugi, končala na morišču.

Smrt kardinala Schusterja

Dne 30. avgusta je nenadoma umrl lombardski primat, kardinal Defonso Schuster, knezoškof milanski. Z njim je katoliška Cerkev izgubila markantno osebnost. Med vojni je pok. kardinal rešil mnoga človeška življenja nacistični in fašistični maščevalnosti.

BRUSELSKI MENU A' LA MENDES FRANCE JE EVROPI POKVARIL OBLEKO IN ZELODEC

VESTI z GORIŠKEGA

Nikakega omahovanja

Tu pa tam se tudi med Slovenci pojavljajo kakšne malodušne, ki politiko sodi in presoja je po svojih zmožnostih in vidikih. V prvi vrsti stojijo tisti, ki za priorita ne verujejo v demokratičnost Italije in v pisane zakone in obveznosti države. In ker se ne upajo biti kos šovinističnemu bruhanju, tako nosilcev oblasti kakor tiska ali pa tudi posameznih Italijanov, menijo, da bi se niti drugi Slovenci ne smeli boriti za svoje pravice z vso vztrajnostjo in z vsemi argumenti, ki jim jih zakoni in demokratična načela dajejo. Taki elementi škodujejo naši stvari, ker sejejo malodušnost in jemljejo naši pravdi svetost pravičnosti, političnim zastopnikom pa ugled in zaupanje.

Trdijo, da bi z drugačnim nastopom pri Italijanih le nekaj dosegli. Odgovarjamo jim: poskusili smo vse miroljubne poti vdanih državljanov; stalno izpričujemo državljansko lojalnost našega ljudstva in nenehno zahtevamo le to, kar nam kot državljanov slovenske narodnosti in kot ljudem pritiče! Pa nismo nikoli prejeli pravičnega odgovora in spoštovanja naših pravic. Prejeli pa niso nobenega »plačila« niti tisti, ki so se hrupno vdali in podali kakšni italijanski stranki!... Zato poudarjamo, da hlapčevati ne smemo nobenemu, niti državi, niti strankam, ker so naše pravice pred Bogom in pred ljudmi svete in upravičene!

Da gre pri Italijanih za načrtno nepriznavanje in nespoštovanje naših pravic ter za zlobno preziranje istih, dokazujejo naši članki v zvezi z nastopom župana Bernardisa in pisanjem »Giornale di Trieste« in sploh vsa naša borba proti italijanskim nasprotovalcem vsega, kar se tiče Slovencev v Italiji!

V drugi vrsti stojijo tisti Slovenci, ki se ti za nobeno ceno ne upajo postaviti kake še tako upravičene zahteve pred oblastjo in raje druge pošiljajo v ogenj, da jih potemu zlobno opravljajo in zasmejujejo ter umazano vse njihovo delovanje kritizirajo! Ti so bojazljivci podlega značaja, ki ne zaslužijo drugega kot prezir vsakega poštenega in zavrednega Slovence.

In končno moramo prositi vse ostale Slovence, zlasti izobražence, naj za vsako ceno vztrajajo na svojem položaju, kajti vsak, ki svojo postojanko zapusti, prav gotovo ne služi naši narodni stvari. Kvečjemu obrača vodo na mlin naših nasprotnikov!

Nihče ne rovari proti državi, če zahteva to, kar mu po zakonu pritiče v okviru slovečanskih pravic! Senator Tessitori je svoječasno podaril v ustavodajni skupščini, da

GOSPODARSTVO

POLETNO OBREZOVANJE BRESKVE

Več ali manj dobro zna vsak kmetovalec breskve obrezovati, zato je namen danes povedati le to: zakaj je treba breskve v tem času obrezovati.

Breskve je treba v tem času obrezovati zato, ker se rane, ki zaradi obrezovanja nastanejo, v tem času zaradi toplote hitro posušijo, kar se ne zgodi, če breskve obrezujemo v mrzlem času, ko v ranah nastanejo razpokline, v katere se steka voda. Na ta način les v notranjosti počni, drevo trpi, hira in ne dočaka naravne starosti.

Kjer je krona pregosta, jo moramo nekoliko razredčiti, da dobi drevo več sončne svetlobe in na ta način les boljše dozori.

SKROPLJENJE CESENJ

V nizkih legah opažamo, da je s česenjem odpadlo že mnogo listja. Temu je kriva bolezen, ki jo imenujemo »rja«. Druga bolezen, ki tudi napada česnjevo listje, in katero povzroča megla in vlaga na splošno, je tista, ki jo spoznavamo na listju, na katerem se pojavljajo rujavne pike. Obe bolezni povzročajo glivice in jo odpravljamo s škropljenjem z brozgo enega od stopka modre galice in apna.

LICINKE NA ZELJU

Ce ti licinke (črvčki) razjedajo zelje (vrzote, kapus itd.), poškrpi s kakim sredstvom, sestavljenim na podlagi DDT (n. pr. Gesarol), ker to sredstvo, kot že večkrat povedano, ne škoduje bitjem gorke krvi.

V KLETI

Bliža se trgatve, zato pregled v kleti vse orodje in vso posodo. Ne odlašaj do zadnjega dne! Pokliči mojstra, da ti stavi vse v red, če je to potrebno, ker morda sam ne znaš ali ne zmoreš!

nam Slovincem pritiče spoštovanje naših pravic v okviru deželne avtonomije, pa recimo, da nas je res samo osem tisoč v vsej Italiji! Po teh njegovih besedah je skupščina izglasovala posebno avtonomijo za našo deželo! Zahtevamo torej, da Italijani prvi to določilo ustave spoštujejo!

Državna pomoč za kritje občinskih in pokrajinskih primanjkljajev

Zakon št. 635 od 9. avg. 1954 določuje državno pomoč pokrajinarjem in občinam za kritje primanjkljajev v letih 1953 in 1954 ter v določenih pogojih tudi za leto 1955. Slovenske občine naj porabijo priložnost, ki jim je dana, da svoje račune lahko izravnajo.

Priljavite dohodke!

Goriški župan poziva vse občinarje, naj do 20. septembra priljavijo vse dohodke ali spremembe v dohodkih, ki pridejo v poštev za odmero raznih občinskih davkov.

ZAKULISNOSTI „Giornala di Trieste“

Za tem, kar je pisal »Gazzettino« 23. avgusta, je tudi »Giornale di Trieste« od 27. avgusta priobčil obširen članek v zadevi posebno deželne avtonomije, ki je, seveda, ne mara, ker bi morala nositi s seboj tudi vrsto določil v zaščito Slovencev v Italiji.

»Giornale di Trieste« trdi, da obstoja nevarnost, da se posebna avtonomija uresniči, ker jo Slovenci v Italiji sistematično zahtevajo, kot so to dokazale letošnje razprave v občinskem svetu, kjer sta naša svetovalca, gg. dr. Birs in Bratuž, zahtevali po posebni avtonomiji, ki jo SDZ nenehno od maja 1947 terjaja, zopet odločno postavlja. Kakor znano, se je tedaj župan Bernardis z vso hito vrgel na naša svetovalca in jima otročje, toda premišljeno očital, da imata v mislih »sedmo jugoslovansko republiko«, ko kličeta posebno deželno avtonomijo. Župan in zlasti njegov tisk (»Giornale di Trieste« in »Arena di Pola«) so tudi zmerjali, da nimajo slovenski svetovalci, zlasti g. Bratuž, nobene jasne ideje, ter da so zmešani v pojmih in zadevah, ki se tičejo razprav v občinskem svetu. Da je to bilo vse izmišljeno ni nalašč krivično izneseno, smo že dokazali. Toda »Giornale di Trieste« od 27. avgusta naše prejšnje dokazovanje potrjuje, ker piše dobesedno, ko vabi italijansko javnost, naj se izreče proti posebni avtonomiji: »Pri tem važnem vprašanju (posebne deželne avtonomije, op. ur. »Demokracije«), ki je za naše mesto in za našo pokrajino življenjske koristi, bo dobro imeti oči odprte in storiti vse, da bodo imeli meščani jasne pojme. Da je število teh veliko, ne

Vojni oškodovanci

Ko smo pred kratkim poročali v zadevi likvidacijskih odlokov, ki jih vojnim oškodovancem Finančne intendantce razpošiljajo, smo povedali, da sme vsakdo, ki se mu zdi odmera odškodnine prenizka, vložiti proti odloku pritožbo v 60. dneh od prejema odloka.

Danes pa lahko navajamo nekaj podatkov o ceniku, po katerem pristojna oblastva pri odmerjanju odškodnine ravnajo.

Cene so sledeče: zakonska postelja brez mreže 170 x 200 cm navadna 1.240 lir, srednje vrste 1.395 lir; mreža zakonske postelje 200 lir; postelja za eno osebo 90 x 200 cm, navadna 700 lir, srednje vrste 775 njena mreža pa 120 lir; ponoč na omarica, navadna 350, srednje vrste 365 lir; omara na dve vrsti 110 x 55 x 180, navadna 2.285, srednje vrste 3.565 lir; omara na tri štiri vrsta navadna 3.810, srednje vrste pa 5.940 lir; omara na pet vrat, navadna 4.570, srednje vrste pa 7.130 lir; skrinja (cassettone, comò), navadna 1.600, srednje vrste pa 2.200 lir; umivalnik, navaden 1.200, srednje vrste pa 1.600

lir; stolica z lesenim sedežem 115 in 140 lir, z napolnjenim sedežem (imbottita) 595 lir; vetrina (credenza) 110 x 45 x 180 cm 2.285, ista 180 x 45 x 100 cm 2.480 lir; miza z marmornato ploščo 180 x 70 cm 695 L, ista 150 x 80 cm 930 L; stolica, navadna 116, srednje vrste 155 L; blazina iz domače volne enoprostorna od 600 do 1000 L, njeno platno pa od 90 do 120 L; ista s travo 150 do 230 L, njeno platno pa tudi od 90 do 120 L; žimnata pa od 900 do 1100, njeno platno pa zopet od 90 do 120 L; vzglavnik iz volne 90 do 120 L, prevleka pa 15 L; rjuhe za eno osebo 170 x 300 cm iz bombaž od 60 do 80 lir, iz mešanega platna od 90 do 120 L in iz lana od 125 do 200 L; ista za poldrugi prostor: 85 do 110, 125 do 170 in 175 do 280 L; ista za dve osebi: od 100 do 130, od 150 do 190 in od 190 do 320 L; moške srajce poletne 33.55 do 45.90 L; moška obleka poletna 2200, 1500, 910 in 750 L (od vrste ekstra do najnižje vrste).

Po tem ceniku, ki je uradni cenik v veljavi koncem junija 1943, odmerjajo odškodnino, nato pa še do 25 odstotkov odbijejo zaradi starostne obrabe predmetov.

Upamo, da bomo lahko navedli še druge podatke glede tega cenika, da se bodo prizadeti znali ravnati.

Za danes lahko svetujemo to: da tisti oškodovanci, katerim morajo po zakonu pomožiti samo petkrat tako odmerjeno odškodnino, naj dobro premislijo, predno se odločijo za pritožbo, ker jim ta najbrž ne bi prinesla nobene koristi.

Službo lahko dobita

Goriško županstvo sporoča, da je rok za pristop k natečaju za službo mestnega obč. inženirja, kakor tudi za mesto namestnika glavnega računovodje, podaljšan do 30. septembra t. l. opoldne.

Znižani obroki bencina

Ker se v prometu pojavlja vedno več motornih vozil, je Uprava prostega pasu (zona franca) odločila, da izrednih nakazil bencina ne bodo dajali več, hkrati pa se tudi redni obroki za nekoliko znižajo.

IZ SLOVENIJE

Z AVTOBUSOM NA MANGART

Prve dni avgusta letos je Putnik priredil izreden izlet na Mangart z avtobusom. Izleta se je udeležilo 18 ljudi.

Nova cesta na Mangart, ki se odcepi od predilske ceste nad Strmecem, je zelo strma, saj se v 12 km dvigne kar za 1000 m. Je zelo ozka, dobre tri metre, tako da je srečanje z vozili popolnoma nemogoče in ni še nikjer zavarovana. Pelje do sedla pod Mangartom 2070 m visoko.

BOSANSKI GOZDOVI GORIJO

Ze nad mesec dni trajajo požari v bosanskih gozdovih. Ti požari se ponavljajo skoro vsako leto, zlasti ob suši. Letos so pa zavzeli zelo velik obseg. Največji je v gozdu v okolici Koprivnice med Bugojnom in Glamožem, kjer je zajel gozd v dolžini šest km.

Požar gasé gasilci in oddelki vojske. Domnevajo, da je požar nastal zaradi neprevidnosti pastirjev, turistov ali pa zaradi isker iz vlaka, ki vozi skozi te gozdove.

PREMOG V PRLEKIJI

V Presiki v Prlekiji blizu Ljutomeru so odkrili rudnik premoga odlične kakovosti - 4000 kalorij. V enem rovu so odkrili 60 cm debele zlast, v drugem pa plast, ki ima nad meter višine in celo boljše kakovosti.

Doslej ni še nobenih velikih naprav v rudniku in tudi delavcev je še malo. Z novimi sredstvi bodo rudnik opremili in zaposlili znatno število delavcev.

TURISTI V JUGOSLAVIJI

Po uradnih podatkih je v prvem polletju letos obiskalo Jugoslavijo sto tisoč 880 tujih turistov. Prišli so iz 20 držav, deloma iz Evrope, deloma od drugod. Največ turistov je prišlo iz Zahodne Nemčije, Avstrije, Velike Britanije in ZDA.

Tujih turistov je bilo letos 28 tisoč več kot lani, domačih pa 6 odstotkov manj in še ti so odšli le na kratka potovanja ali izlete.

DONOS GROZDJA V DALMACIJI

Slabe vremenske prilike in peronospora so zmanjšale pridelek gro-

SOCIALNA VPRAŠANJA

Državni uradniki ne morejo stavkati

Po členu 98 ustave služijo državni uradniki samo ljudstvu. To določilo pomeni, da se ta vrsta delavcev razlikuje od vseh drugih zasebnih delavcev. Prvi vršijo poše splošnega značaja in koristi, drugi pa posredno zasebnega značaja in koristi. Komunisti stojijo v državah, kjer niso še na vladi, na stališču, da imajo tudi državni uradniki pravico stavkati za izboljšanje svojega gmotnega položaja. To pa samo zaradi političnega rovarjenja in rušenja discipline ter ugleda države.

Poslanska zbornica je forum, ki vselej lahko štiti gmotne pravice državnih uslužbencev, kajti nedopustno je, da stavkajo prav tisti, ki imajo v rokah vodstvo državnega stroja in ključ javnega življenja.

V službo pa so stopili z redno pravnoveljavno pogodbo, ki jih veže na spoštovanje iste, kakor jo mora tudi država napram njim spoštovati. Zato je prav, da država jasno in odločno določi katere vrste delavcev imajo po členu 40 ustave pravico stavkati in kdaj ta pravica nastane.

Narodna ustanova za civilne slepce

Zakon št. 627 od 31. jul. 1954 ustanavlja »Narodno ustanovo za civilne slepce« (Opera nazionale per i ciechi civili), ki ima nalogo skrbeti za pomoč vsem civilnim slepcom od rojstva ali pa po rojstvu. V poštev pridejo slepci z naj-

manj 90 odstotki slepote in ki so dovršili osemnajsto leto starosti. Prejemali pa bodo mesečno od 10 tisoč do 14 tisoč lir. Poleg tega pa bo ta ustanova skrbela tudi za usposabljanja za delo teh nesrečnežev.

V ta namen je država določila štiri milijarde dve sto milijonov lir, ki pa jih dobi od davka na javne predstave. Prav zaradi tega so te dni povišali cene kinopredstav!

Menimo, da bi slepcom morali dati podporo že od petnajstega leta starosti, to je od leta, ki ga zakon predpisuje za sprejem mladeničev na delo!

Zavarovalni zavod in globe

Zavarovalni zavod proti nezgodam na delu je odločil, da se briše denarna kazen za neplačano zavarovalnino do 14. julija t. l. Če pa so prizadeti po 14. juliju zagrešili še katere druge prekrške, se denarna kazen znižuje na eno desetino njenega obsega. Vse to pod pogojem, da prizadeti do 30. septembra t. l. plačajo zaostalo zavarovalnino in zamudne obresti.

SOVODNJE

Zupanstvo poziva vse prebivalce, da do 20. septembra javijo na županstvo morebitne spremembe v svojih dohodkih, ker gre za pravično odmero davka. Ravno tako so dohodke dolžni prijaviti tisti, ki niso še v seznamu davkoplačevalcev. Za kršitelje je predvidena denarna kazen. . . .

Isto županstvo poziva vse pridevalce vina, da ga do 5. septembra prijavijo, če ga imajo še kaj v zalogi. Tudi tu je za kršitelje predvidena denarna kazen.

ŠTEVERJAN

Pred nekaj meseci se je govorilo o primanjkljaju, ki naj bi ga bili pri naši občinski upravi odkrili! Potem je šel glas, da je prefektura imenovala nekega funkcionarja za predlednika računov. Radi bi sedaj vedeli, kaj je pravzaprav na stvari. Ker gre za važno zadevo, pri kateri smo prizadeti vsi občinarji, kakaj pristojna oblast ne objavi, kaj je v zadevi ugotovila!

Olajšave malim kmetijam

Zakon št. 604 od 6. avg. 1954 prinaša olajšave za razne vrste pogodb pri nastanku malih kmetij in njihovega razvoja. Zato svetujemo, da mali kmetje v vsako vrsto pogodbe, ki se na njihovo kmetijo nanaša, navedejo dejstvo, da gre za malo kmetijsko posest.

Trgovinske izmenjave s Slovenijo

V mesecu juliju so uvozili iz Slovenije za 37.380.600 lir blaga, izvozili pa so ga za 19 milijonov. Tudi za bodoče mesece verjetno ni pričakovati bistvenih sprememb. Vremenske nezgode najbrž na izmenjavo ne bodo vplivale.

DROGERIJA

ANTON PODGORNIK

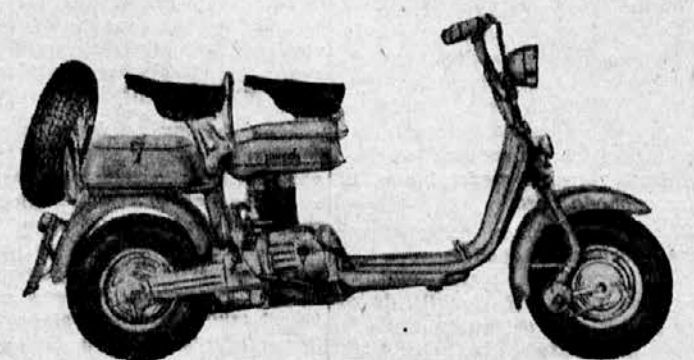
GORICA - Trg. De Amicis, 12 na Kornu - Tel. 3009

Lambretta 125 f

EDINI ZASTOPNIK ZA GORIŠKO

ALDO MEROLLI & C. MOTOFORNITURE

GORICA - ULICA GARIBALDI 5 - TEL. 2723

CENA PO CENIKU LIR 108.000
PRODAJA Z MALIM PREDPLAČILOM,
OSTALO PA ODPLAČILA DO 23 OBROKOV

LONDONSKO PISMO

ŠESTI SEPTEMBER

OD TU IN TAM

Kdor prvič prihaja v Anglijo in se izkruva v Doverju ali Folkenstonu, je prijetno presenečen nad prijaznostjo angleških carinikov in mošče. Pri nas imajo nosači precej slab sloves, ki je nekoliko tudi upravičen. Celotno v Trstu radi zmerjamo osebe, ki se nevljudno obnašajo, z besedami: »Si surov kot nosač...« Tega v Angliji ne bi mogli reči. Nosači so zelo vljudni in pošteti. Nasproti ti prihajajo z matinskim in ti z velikim razumevanjem pomagajo iz raznih zadržev, ki človeka nadlegujejo tako rekoč na vsakem koraku. Za svoj trud ne zahtevajo plačila po določenih tarifah, pač pa so kar nekam v zadregi s pripombo, da pač sam dohodi višino njihovoga zaslužka.

Nosači te vodi do carinarne in tudi tam te sprejmejo izredno vljudno. Ne stnarijo s kopico nadležnih vprašanj in te ne motijo z očesno preiskovalnega sodnika in z nezaupljivostjo. Tvoji besedi zaupa in se odpovedujejo vsake preiskave.

V splošnem Anglež rad zaupa svojemu bližnjemu, če je tega vred. Prodajalci časnikov često puščajo svoje blago kar na pločniku in odhajajo po svojih poslih. Mimosoidi kupujejo časnike in spuščajo denar kar v zraven stoječo skatlo.

Poleg zaupanja goji Anglež do svojega bližnjega precejšnjo porcijo spoštovanja in ga nikoli ne ponižuje. Beračev po mestu ni na spregled, vsaj beračev v našem smislu besede ne. Ni revežev, ki stegujejo nasproti suho roko in modledejo za miloščino ter si prizadevajo, da bi vas ganili z žalostno pripovedko. Ne, tega v Angliji ne. S tem seveda ni rečeno, da revežev ni. Tudi tu so, kakor na žalost, po vsem svetu. Vendar se v Angliji skrivajo pod obliko slikarjev in rišejo ali slikajo na pločnicah z barvniki svoje umotvore. To pa v času, ko na ulicah zamre promet.

Napisna deska naznanja mimoidočim, da vam bo neznani in nevidni slikar hvaležen, če boste nagradili njegovo spretnost. Slikarja seveda ni nikjer, ker se mu zdi poniževalno, da bi osebno čakal na miloščino. Tako se denar kopiči na pločniku, umetnik ga pobere, ko ljudi ni več na ulici.

Vse to so nepomembne stvari, ki vendar padajo v oči tujcu, poseb-

no še, če prihaja iz južnih krajev Evrope, kjer poštenost ni vedno na visoki ravni.

Globok vtis nudijo tujcu obiljene ulice. Prvi dan je ubogi kontinentalec povsem zmešan in prestrašen od ogromnega prometa. Ze kmalu pa ga dolge vrste dvonastropnih avtobusov in osebnih avtomobilov ne vznemirjajo več. Vozači vozijo počasi in previdno. Na nekem ovinku se mi je zgodilo ne samo, da je vozač ustavil vozilo pred menoj, pač pa se je celo opravičil zaradi svoje nepozornosti z vljudnim osorjem. To je beseda, ki jo Angleži pogosto uporabljajo na cesti, v gostilni, na hišnih stopnicah in kjer koli menijo, da so na kakršnih koli način nadlegovali svojega bližnjega.

Kihanje — prvi znak neprijetnega prehlada — smatra Anglež za nadlego naprav svojemu bližnjemu in zato se kihajoči takoj opraviči. Nam se bo tako opravičilo zdelo mogoče nesmiselno, ker končno oseba, ki kiha, ne more nič zato. Prav tako se opravičuje tisti, ki ga preganja kašelj. To zato, ker s tem povzroča nemir ali moti potek razgovora ali predavanja.

„Nisem čudežno dete!“

Mladi blondinec odločno zavrača priljubljen vzdevek za časa dedka in babice, »čudežno dete«. Navdušuje se za Gregorija Pečka, drobiž uporablja za obiske cowbojskih in piratskih filmov, plava, kolešari, se potaplja s podvodnimi očali in pravkar prebira knjigo: »Poslednji Mohikanec«.

Se ne štirinajstletni Vladek Zelenec smatra za golo vsakdanjost, da prireja klavirske koncerte, da snemajo njegove klavirske umetnike na zvočni trak in da je znameniti monakovski glasbeni kritik napisal o njegovem zadnjem koncertu v Heidelbergu: »Fant briljira, v kolikor človek pri njegovi starosti sploh lahko briljira.«

Mladi poljski begunec, Vladek Zdenek, ki živi v enem izmed 16 begunskih taborišč na Bavarskem, je začel svojo »kariero« pred pečimi tremi leti. V neki baraki so stisnili v oddaljen kot star, razglašen

Anglež sploh ljubi tišino nad vse. V barah ni kričanja, povsod vlada tišina ali pa polglasni razgovor. Anglež ljubi mir, ne pa molčečnosti: vsi radi govorijo, ampak na mirni in dostojen način. Če stopite v gostilno, kamor zahajajo delavci, boste presenečeni nad njihovim mirnim obnašanjem. V bare, kjer točijo alkoholne pijače, zahajajo Angleži brez ženskega spremstva; verjetno zato, da lahko mirno razpravljajo, pokadijo svojo cigaro ali pijo ali igrajo.

Vsi ti mali primerji pričajo o velikem obziru Angležev do bližnjega, ki ga oločani gojijo z isto vnanjo kot ljubezen do svobode. »V majhnih stvareh se vidijo velike«, je dejal Hilty — in zares v nepomembnem vsakdanjem življenju Angležev tujec lahko spozna značilnosti njihovega značaja. Med vsemi potezami, ki označujejo njihov značaj, se mi je zdelo pomembno omenjati tiste, ki narod najbolj odlikujejo in ki jih, žal, mi še nimamo. Veliko spoštovanje in zaupanje do svojega bližnjega v okviru svobode in resnične demokracije sta temelja človeške družbe.

N.

Jasno, malo ostro jesensko jutro je. Tam za Bazovico diši po borovih češarkih, po ciklalah, po travi. Prav isto jutro je, kot pred štiriindvajsetimi leti...

Crna vrsta vojaških kamionov stoji pred tržaškimi zapori, v ostrem nasprotju z rahlo jutrajšo meglo, ki se v zgodnjih urah dviga nad mestom. Komaj slišno se premikajo številne sence, vsako govorjenje je prepovedano. Nad vrsto temnih vozil je slutnja greha in zločina. Sence zasedejo kamione in po poti proti bazoviškemu polju vozijo Bidovca, Marušiča, Miloča in Valenčiča k lastnemu pogrebu. Peljejo jih na morišče, ki naj bi ostalo skrito in nepoznano.

Slovenski ljudje po mestu in okolici trepečejo, ne od strahu, ampak od divjega srca, ki se ne more in ne sme sprostiti. Na mali ravnici se medtem ustavljajo vozila. Tu pa tam so se med potjo prikazovale postave, ki naj bi zasledile kraj zločina. Tu je za zdaj vse samotno. Na sto in sto črnih miličnikov varuje štiri slovenske fante! S čvrstimi koraki stopajo na morišče. Ne ene solze ali vzdihni ni.

Ob zadnji uri zmolijo slovenski očenasi, da bi jim dal še poslednjega poguma, ob koncu.

Povezali so jih na štiri pripravljene stole, upognili jim hrbte, roke zadržali s koleni. Slišijo se le še bodrilne besede, ki jih fantje govore drug drugemu: tiha in slovesna, kot bi bili v cerkvi.

Padlo je povelje in šestinpetdeset pušk je zagrmelo...

V lahmem vetru plapolajo slovenski trakovi na vencih, pri Bazovici... Vsako jesen znova se odpre srčna rana slovenskim materam, sestram in ženam in vsako jesen vam prinašamo cvetje, naši fantje. Umrlí ste z zavestjo, da bo dahnila nekóč svoboda tudi na tdel slovenske zemlje. Kdaj bo to...?

Vitaminizirani sladkor

Po etnotnih skrbnih raziskavah se je neki nemški sladkorni tovarni posrečilo izdelati sladkor, ki v polnem obsegu vsebuje vse človeškemu organizmu potrebne vitamine in rudinske soli. Ta plemeniti beli sladkor daje, poleg čistih zdravilnih sestavin, živilu tudi bolj šli okus. Pri tem novi sladkor v ničemer ne omejuje uporabe novega sladkorja v gospodinski namene.

Plemeniti sladkor vsebuje življenjsko važna vitamina B1 in C v takih količinah, da je v skrajni sili zauživanje ostale vitaminske hrane odveč.

Vitaminizirani sladkor ni neko novo zdravilo, pač pa so raziskovalci pri tem imeli v mislih potrebo, da človeški organizem oskrbijo z življenjsko važnimi dodatki in dvignejo to važno živilo na stopnjo popolne prehrane. Cena popolnega sladkorja je le za malenkost višja od navadnega sladkorja.

Število lovcev v Italiji

Lansko leto je bilo izdano 363 tisoč 351 lovskih dovoljenj. Največ lovcev je v Toskani, kjer je bilo lani izdanih 124.150 dovoljenj za lovške puške.

Tudi ribji lov v sladkih vodah je močno razširjen zlasti v Lombardiji, kjer je bilo izdanih 51.424 dovoljenj. V celi Italiji je bilo lani 165.328 ribjih lovcev.

Država je pri teh dovoljenjih zaslužila preko 4 milijarde lir.

cev. V Jugoslaviji pa je delavcev preko 2 milijona. Preko 90 odstotkov delavcev sploh ni vpisanih v komunistično stranko. Od ostalih 508.375 članov Komunistične zveze je 345.383 v državnih službah: pri policiji, pri vojaštvu in pri upravi. Preko polovica vseh članov Zveze so državni namestniki. Drugim policem pripada 162.922 članov. In to naj bi bila diktatura proletariata v Jugoslaviji? Je diktatura, ali diktatura samosilnikov.

Komunistični ponarjevalci

Posebna skupina političnih kaznivencev v nekem zaporu v vzhodnem Berlinu je zaposlena s ponarjanjem raznovrstnih zahodnoevropskih novic in potnih listov, s katerimi komunistične oblasti opremiljajo svoje agente, ko jih pošiljajo v zahodne države.

S podobnimi gangstrskimi posli so se ukvarjali tudi nacisti. »Gliša vzkup štirih!«

Letalo je pristalo brez pilota

Osebe letališča v Buenos Airesu je z odprtimi očmi in usti strmelo v nebo. V vsakem trenutku se mora razleteti. Pošto letalo iz Bogoté je smrtno nevarno kobilejalo. Ali sta pilota znorela ali so višinska in mižinska krmila odpovedala? Ne nadomaja je letalo napravilo zavoj, se zamajalo na levo in desno in se končno zgrudilo na letališče s treskom in lomom.

Nadzorno osebje je zdrvelo k letalu. S silo so odprli vrata. V letalu ni bilo nikogar. Pošto letalo je pristalo brez posadke. Pilota sta izgubljena. Poizvedbe v Bogoti so potrdile, da sta pilota odletela pri najboljšem razpoloženju. Ali sta med potjo odskočila? Kam? V neprehodno južnoameriško džunglo, v pragodz Amaconke? Nihče tega danes še ne ve. Popolna uganja je tudi razmeroma posrečeni pristaneček letala na letališču.

Na praznem sedežu drugega pilota so našli listek z besedami: »Sva omamljena. Tresejo se nama roke. S silo se oprilemava krmila. Takega menavadelega in orjaškega letala nisva videla še nikoli. Nima, va časa za pisanje, ustno bova vse povedala!« Sedeža obeh pilotov sta bila okrvavljena. Avtomatično višinsko kazalo je čez Santa Cruz zaznamovalo višino 4050 metrov. Nato je letalo pričelo izgubljeti višino. Kaj se je zgodilo v tej višini?

Letalsko kolo

Američan Lawrence Farnham je končno iznašel letalo za vsak žep. Ze v kratkem bodo pričeli z množično izdelavo novega ljudskega letala. Na prvi pogled izgleda »fly-cicle« kot majhno letalo. Pri natančnejšem ogledu pa je podobno motornemu kolesu.

Prav zato ga je konstrukter imenoval »fly-cicle« (leteče kolo). Pilot sedi prav tako kot na skuterju. Na krilih počivajo noge. Namesto letalskega krmila služi prav tako krmilo, kakršnega imajo motorna kolesa. Plin dodaja vozač prav tako z vrtenjem ročice. Zaokroženo »Plexig« steklo štiti pilota pred najtežjimi udarci vetra.

Letalo je dolgo 6 metrov in tehtata 400 kg. Največja hitrost znaša 130 km na uro.

Vladek se uri po štiri ure na dan. »Postati hočem godbenik.« pravi. »Najprej si moram zaslužiti nekaj denarja za trgovsko šolo. Ta stane 30 mark mesečno.«

Oče razume le malo nemški, zato ga tudi ne morejo namestiti na gimnaziji in je brez zaslužka.

Na vseučilišču v Heidelbergu je Vladek prejšnji teden priredil svoj prvi avvelki koncert pred izbrano publiko. Na sporedu so bili trije Chopinovi valčki, Schubertov Impromptu, dve Bachovi inventeniji in Mozartova sonata v A duru. Uspeh je bil naravnost presenetljiv.

Glasbena šola SPM bo kmalu zo pet odprla vrata. Ta mala vsakdanja zgodba bo gotovo vzbudila med našimi skrbnimi mamicami vprašanje, ali ima moj otrok posluh? V glasbeni šoli bo dobila odgovor.

„Diktatura proletariata“ v Jugoslaviji

Na IV. zborovanju Centralnega komiteta Zveze komunistov Jugoslavije v Beogradu je podal Aleksander Ranković poročilo, iz katerega je razvidno, da šteje vladajoča komunistična stranka v Jugoslaviji pri 17 milijonih prebivalstva le 700.030 članov. To je približno 4 odstotke vsega prebivalstva. Iz Zveze komunistov so izključili po Djilasovem padcu 70.000 članov. Med 700.030 člani Komunistične zveze je samo 191.655 delav-

DOMOTOZJE IZGNANCA

POD ČRTO

TUJCI PO JUGOSLAVIJI

Trije Svicarji: publicist, slikar in izletnik so prispeli na jugoslovansko-avstrijsko mejo in so se ustavili komaj za trenutek. Imeli so vtis, da so gostje in ne izletniki. Stražniki in cariniki jih niso smatrali za kapitaliste. Ko so slišali, da prihajajo v deželo, da bi si nabrali nekaj spominov, so mejaši prinesli steklenico in jih pozdravili s prvim kozarčkom žganja, ki pa ni bil zadnji na njihovih balkanskih vožnjah.

Svoje dogodivščine pripovedujejo med drugim takole: Zanimal nas je predvsem južni del dežele, zato se nismo ustavljali ne v Ljubljani, ne v Zagrebu, pač pa preko Bosne ubirali pot proti Srbiji. Sele tu nas je obšel občutek, da smo v tuji zemlji. Ljudje so bolj zaprti, ponosnejši.

Prispeli smo v vas Dunavce, kjer so v zadnji vojni pobili vse moške. V mali gostilni ob robu Beograda

smo se pokrepčali z okusnim ovčjim sirom in slivovko. Mlada muslimanka nas je stregla. Bila je izredno lepo dekle, oči pa je imela obkrožane. Krčmar jo je trepljal po ramelih in nam pomežiknil. Ko je odšla, nam je povedala, da je nesrečno zaljubljena in da bi ji lahko pomagala samo baba Stana, ki ljubezen lahko vzbudi ali pa človeka od ljubezni tudi reši.

Beograd je srce države; moderno mesto. 6. aprila leta 1941 so mesto nemški bombniki neusmiljeno pomandrali. Kakšno je bilo mesto pred tem dogodkom, ne vemo. Danes se lahko meri z vsakim evropskim velemestom. Zivljenje na ulicah je pestro in živo. Avtomobili, osli in muhe, elegantne gospe in arnativski nosači drv, pravoslavni popvi in oturbani muslimanski trgovci se prerivajo po cestah in ulicah. Med njimi stopajo visokorasli Črnogorci v svojih slikovitih nošah z visoko dvignjeno glavo, ki nikomur ne privošči pogleda.

Usmerili smo se proti Bosni. V malem slikovito romantično gor-

skem mestecu Jajce smo se ustavili. V »skafan« so nam postregli z nežozgibno »turško«, v bakrenih posodah. Tu smo bili priča izrednega naključja. Izrednost je bila seveda samo v tem, da smo ga z izrednega smatrali od vseh prisotnih samo mi trije.

Nenadoma so se namreč odprla vrata in na nosilih so prinesli mladega fanta v »skafano«. Bil je ves siv v obraz, težko je dihal in ustnice so se mu penile. Bil je zapišan smrti.

Zvedeli smo, da ga je pičil »poskoka« (modrast), zelo strupena kača, katere pik je smrtososen.

»Pomagaj nam, kavarnar,« je dejal eden izmed mož. »Umri bo, spodina doktorja Džimijo moramo obvestiti. On kupuje kače.«

lil po členku, kamor ga je kača pičila. Nato pa je odstopil. V resnici. Umirajoči se je dvignil. Barva se mu je vrnila v lica, zadovoljno se je smehljaj. Bil je zdrav.

Kmalu nato je vstopil zdravnik. Preiskal je fanta in dejal: »Jaz sem tu odveč.« in nas smehljaje pozdravil. »Tukaj kapitalira zaskakna veda pred čarovnijo.« Ni smo hoteli in tudi alsmo mogli verjeti v telefonsko zdravljenje. Zdravnik pa ni bil prav nič prese-nečen. »Tega sém že vaju.« je resno dejal. »Protistrup večkrat od-pove, izrek, s katerim Mujagić za-čara vodo, nikoli.« Na naši evrop-ski gotovosti smo precej izgubili, ko smo zapuščali Jajce.

Hoteli smo si ogledati še črnogorsko mestece Peč. Med potjo smo sprejeli v avto krojača Ahmeda in njegovo ženo Abu, ki smo ju srečali po poti. Ko smo počivali, nam je dvojica razodela, da je namenjena k Suliju, k čudovitemu Alahovemu orlu, ker nimate otrok. Ta Sulijo razpolaga s čarovnjami;

proti neplodnosti. Prosilí smo dvojico, da bi nas seznanila s Sulijo. Oba sta nam rada ustregla.

Sulijo Sulejmović je bil prijazen, mlajši človek, iz Makedonije in je vordiniral v majhnih kafani in Pe-čici. Ker smo nameravali čim prej dalje proti Skoplju, smo ga napro-sili, naj nam svojo metodo objasni. Kot mladeniču, je dejal, se mu je prikazal sam Alah v podobí orla in mu poklonil čarovniške moči. Od blizu in daleč prihajajo do tega časa dalje nepolne žene, da bi bile deležne njegove čarovnije. Nje-gova hiša na hribu, je posvečena Alahu-orlu. Tam prebijejo žene vso noč v molitvi, medtem ko mož do jutranje zore v krogu koraka okrog kočice. Ta čarovnija učinku-je vedno. Njegov honorar ni visok.

V Skoplju smo obiskali Milana, enega izmed sarajevskih atenta-torjev. Milan je danes kavarnar v Skoplju. Osebnó nam je prinesel slivovko in nam pripovedoval o svojih doživljajih.

V Palestini so vzgojili breskve brez koščic in sedaj imajo tudi že melone in lubenice (angurije) brez pečk.

V Nemčiji in v skandinavskih državah so hišnim gospodinjim prihranili mnogo dela in stitnosti. V trgovinah teh dežel prodajajo namreč že sortiran, olupljen in očiščen krompir in okusnih celofanskih vrečah po pol kg. Tako pripravljen krompir je samo za 3 lire pri kg dražji od neolupljenega. Če pomislimo na vrzokoške pri lupljenju krompirja med meščankami, potem lahko trdimo, da je dejansko olupljen krompir za najmanj 6 lir cenejši od neolupljenega.

Ameriška avtomobilska tovarna Chrysler-Corporation je plačala za devet strani obsegajoči oglas v reviji »Life« 25.000 dolarjev. Gospa Luce, ameriški veleposlanik v Rimu, je solastnica te revije.

Alexander Sacher-Masoch (Die Wochen Zeitung)

VESTI s TRŽAŠKEGA

Tržaška uganka

Veliki problemi Evropske obrambne skupnosti so v zadnjih dneh nekako potisnili v ozadje Trzasko vprašanje. Saj nekateri listi ga sploh ne omenjajo, ker ni nikakih novosti v njegovem razpletu.

Vsekakor zatrjujejo obveščeni krogi, da se pogajanja niso zataknila in da je sporazum o dokončnem razkosanju STO v glavnih obrisih že dosežen. Gre samo še za dve vprašanji, to je za bodočnost manjšin in za neznatne ozemeljske spremembe. Zato preveva zdaj beograjske kroge optimistično razpoloženje, da bo vendarle sporazum, dosežen. Tudi zahodne vlade namigujejo, da je pri Tržaškem vprašanju zdaj vrsta na italijanski vladi, da sprejme, v čemer je Tito popustil.

V Rimu govorijo, da bo sporazum zaključen do sredine septembra. V teku so tudi priprave za sklicanje parlamenta, ki je še dan na početnicah. Vsekakor STO ostane še več časa pod zavezniško upravo, ki bo eventualni sporazum prej izvedla in šele potem odšla. V italijanskem tisku je zanimiv predvsem članek v nedeljski številki milanskega »Corriere della Sera«, v katerem razpravlja E. Corradi o res kasnih pogajanjih za dosednjega trgovinskega sporazuma med področjem A in Jugoslavijo. On seveda ta sporazum napada, ker se mu zdi nezasišano, da bi Trst, ki nima, po njegovem, svoje juridične podlage, sklepal pogodbe s tujo državo. Poleg tega mu seveda tudi ni prav, da bi Trst ta sporazum sklenil, kajti tako bi postal neodvisen od italijanske ekonomije. Mož pa ne ve, da zavezniška uprava v Trstu po trgovinsko-financijskih dogovorih od 1. 1948 sploh ne more sklepati trgovskih dogovorov z inozemstvom brez dovoljenja Rima. Na koncu pa pisec članka mora priznati, da bi tak sporazum prisnel tržaškimi potrošnikom marsikatero koristi, ker bi Jugoslavija prodajala Trstu blago ceneje kakor pa italijanska tržišča.

Slovo devinske kolonije

Kolonija SDD v Devinu se je zaključila 31. avgusta.

V nedeljo 29. avgusta so otroci povabili starše na zaključno prireditev, ki so jo pripravili prav zanje. Veselili so se tega dne že tedne pred in se pridno pripravljali, da bi pokazali staršem in vsem, ki tako lepo skrbijo zanje, kako so jim hvaležni.

Ob treh popoldne so se odprla vrata na dvorišče. Staršem se je kar neverjetno zdelo, da lahko svobodno vstopijo, ko pa so bili vsi tako strogi glede obiskov ves ta mesec.

Ob 16. uri bi se morala prirediti prirediti. Lep, prijazen oder, ki so ga pripravili prireditelji in zavedni Devinci, je čakal in vabil, a dež je razdiral načrte. Deklice so bile nestrpne v pričakovanju, da poneha. Sele ob pol šestih se je malo umirilo in na željo vseh so pričeli

s programom. Dvorišče je bilo polno mamice, očkov, prijateljev, naših otrok in predstavnikov SDD. Razveselilo nas je, da nas je obiskal tudi dr. De Ferro s svojo prijazno gospo.

Točka za točko so se vrstile. Deklice so srečno žele uspehe. Ljudem je zelo ugajal prisrčen program: ubrano petje od najmanjših do največjih, skrbno pripravljene baleti, lepo podane deklamacije; smejali so se debelemu Zanu in suhemu Franu. Najbolj je ugajal vsem ciganski ples, ki so ga izvajale deklice IV. skupine, ciganka pa je bila Boža Zudešič. Nazadnje so se deklice, v lepem priročku, zahvalile vsem, prav vsem, ki so prispevali, da je kolonija lepo uspela. Po zaključku so deklice poklonile šopke ciklam vsem navzočim. Mamice in vsi, ki so prisostvovali, so bili zadovoljni.

V torek 31. avgusta so na deklice zapustile Devin.

TRŽAŠKI PREPIHI

Prejeli smo v objavo:

Demokrščanskim voditeljem!

Pravičnost povišuje narod: greh pa je ljudstvu v nečast. Knj. izr. 14, 34

Beseda starega testamenta je eden najpomembnejših izrekov o človeških odnosih. Če bi stremile nja po izvajanju pravičnosti vodila državnik in politike ter ostale odgovorne ljudi, bi zgodovina človeštva in zlasti zgodovina povojnih dni potekala povsem drugače.

Koliko ogromnega trpljenja, bolečin in solz bi bilo človeštvu prihranjenih! Pravičnost, s katero sv. pismo vedno zvozi in s poudarkom napaja našo zavest, je najvišje točišče medsebojnega človeškega urejevanja sploh. Pravičnost ni samo stvar razuma in volje, pač pa tudi zadeva srca. Kdor sklone, da bo vedno in ob vsaki priložnosti pravičen — in resnično krščanski človek, se takega sklepa ne sme

odreči — ta mora najprej izjaviti težko bitko sam s seboj; bitko z demoni, samovšečnostjo, sebičnostjo (osebnim in narodnostno) — »sacro egoismo« in demon za resnično vernega človeka! in samoljubjem, ki so dejanski sovražniki pravičnosti.

Samo to, kar lahko zahtevamo od samega sebe, lahko terjamo tudi od svojega bližnjega. Premagaj najprej samega sebe, predno se lotiš premagovati druge!

Kdor si je osvojil ta načela in jih postavlja za vodilo svojega ravnanja, ta je na poti pravičnosti. Kdor ne more biti pravičen ali se ne potruži takšen postati, ni vreden našega zaupanja!

Res je, da ostaja pravičnost najtežja umetnost vsega človeškega upravljanja, kajti popolnoma pravičen je samo Bog, vendar kdor postavlja krščanstvo v politično borbo, je prvi poklican, da se tudi v politični borbi drži besede sv. pisma. Če tega ne dela, greši, in greh je ljudstvu v nečast.

E. T.....n

Izlet na Koroško

Slov. demokratska zveza skupno s pevskim zborom »A. Tance« in Nabrežini organizira za soboto 4 in nedeljo 5. t. m. izlet na Koroško.

Izletniki odpotujejo z udobnim avtobusom iz Nabrežine v soboto popoldne. Ob Vrbskem jezeru bo večerja in prenočišče. V nedeljo zjutraj bodo izletniki obiskali Gospo Sveto, kjer bo pevski zbor pel pri sv. maši. Nato si bodo ogledali Knežji prestol ter Celovec. Popoldne po kosilu se bodo podali na »Otok« ter v znani letoviški kraj Vrba. Po večerji, ki bo v Beljaku, se bodo izletniki vrnili proti domu, kjer je povratek predviden za opolnoči.

SLOVENSKA DEMOKRATSKA ZVEZA - TRST

v nedeljo 12. septembra ob 15. uri

priredi

Tradicionalno JESENSKO SLAVJE na Opčinah

NASTOPAJO: Nabrežinski pevski zbor A. Tance Pevski zbor iz Mačkovej - Pevski zbor iz Boršta Pc sporedu PLES in prosta zabava Svira nabrežinska godba

Orožje je pripravljeno...

Prejšnji četrtek so našli v skladišču Državnih železnic v Trstu veliko količino orožja v najboljšem stanju.

Do najdbe je prišlo prav po naključju. Seveda te zaloge skritega orožja ni našel kak železniški uslužbenec, ampak delavec, ki naj bi izvršil neka popravila v skladišču samem. Orožje, to je 200 do 250 strojnica in brzostrelke ameriškega in angleškega izvora, je, kot smo že rekli, v najboljšem stanju in torej takoj uporabno. Govori se celo, da ima vsaka brzostrelka več kot zadostno količino nabojev.

Po vsem tem pridemo do zaključka, da obstoja v Trstu nevarna na pol vojaška organizacija v sklopu raznih komitejev. In ni prvič, da to ugotavljamo. To orožje, s katerim bi lahko moderno opremili več bataljonov redne vojske, ni prvo, ki so ga našli v našem mestu, in to celo v državnih ali poldržavnih poslopih. V tem primeru bi nekdo od železniškega osebja nekaj moral o tem vedeti. Upajmo, da bo policija zasledila enkrat ne saho onega, ki je orožje tja skrli, ampak vse tiste, ki nosijo v žepu načrte za uporabo tega in še ostalega, ne najdenega orožja.

Nerazumljivo je zadržanje tukajšnje varnostne službe v takih primerih. Večkrat je že prišlo orožje na dan, obojen pa je bil le oni, pri katerem so ga našli. Pred preivalstvom pa niso še nikoli razkrinkali onih, ki so tako orožje poslali na razna strateška mesta, niti tistih, ki so imeli določene načrte s tem orožjem. Neverjetno se zdi, da razne zavezniške obveščevalne službe v našem mestu niso mogle doslej zaslediti vodilnih figur, ki so na čelu takim terorističnim organizacijam.

Ta zadnja najdba orožja jasno kaže, da v Trstu obstoja tajna teroristična organizacija, ki nekaj pripravlja, in to ne le v tako študentskem stilu, kot novembra meseca, ko so demonstrantje imeli le po nekaj bomb, samokresov in pušk. Tokrat gre za 250 strojnica!

Tržaško prebivalstvo in njegova varnost zahteva od zaveznikov da končno energično nastopijo, da izsledijo in kaznujejo krivce. Doselej smo videli na zatožni klopi le pobaline, upajmo, da bodo tokrat prišli na zatožni klopi voditelji, ki stojijo za njimi. Pa naj bodo to neznatne osebe ali pa visoki funkcionarji. Tržaško mesto potrebuje mir, reda in dela, ne pa oboroženih tolp!

Železnica Dunaj - Ljubljana - Trst

Ze lani so objavili v avstrijskih in jugoslovanskih časopisih vesti o nameravani brzzi zvezi Dunaj - Gradec - Ljubljana - Trst, ki bi omogočila prepotovanje te 570 km dolge proge z motornim vozom v 9. urah, dočim traja sedaj taka zveza z Dunaja s Trstom preko Vidma - Trbiža in Celovca nad 12 ur. Z novo zvezo preko Jugoslavije ne bi bilo samo olajšano potovanje Gradčanov v Trst, ki se morajo sedaj voziti preko Brucka in St. Mihaela, ampak bi bila tudi močno razbremenjena proga Trst - Videm - Trbiž, ki le s težavo zmaguje promet. Ko so se pogajanja že bližala h koncu in je imela zveza že v tem pletju pričeti svoj obrat, so se pojavile nove težkoče. Taki mednarodni brzovlaki iz Trsta na Dunaj preko Ljubljane in iz Trsta v Monako preko Podbrda - Jesenic, so vozili tudi pod bivšim jugoslovanskim režimom. Za časa stare Jugoslavije od pot-

nikov v tranzitu niso zahtevali tranzitnega vizuma. Pri sedanjih pogajanjih pa se je današnja Jugoslavija postavila na stališče, da mora vsak inozemski, tudi tranzitni potnik, dobiti za to od jugoslovanskih konzulov tranzitni vizum in plačati 60 šilingov. Avstrija je prelagala, naj Jugoslavija plombira vagono, ko stopijo na njeno ozemlje, ali naj odstopi od zahteve po tranzitnih vizumih, ki so nepotrebni in velika ovira za moderni promet. Ali vse je bilo zaman. Jugoslavija se je raje odpovala gospodarskim ugodnostim mednarodnega prometa preko njenega ozemlja, kot bi se bila odrekala tranzitnemu vizumu, ki je unikum v modernem svetovnem prometu.

Med vsemi evropskimi zahodnimi državami so potni vizumi že leta odpravljani, tako da se n. pr. Avstrijec pelje lahko brez vsakega vizuma v vse mogoče demokratske države in se tam svobodno kreta. Jugoslavija pa zahteva celo za sam tranzit preko njenega ozemlja poseben vizum. Take so te policijske države. Niti v plombiranih vagonih, kakor se je Lenin s tovariši peljal leta 1917 iz Svice preko Nemčije v Rusijo, ne dovolji, da bi se tranzitni potniki peljali preko njenega ozemlja v Trst oziroma v Avstrijo. Vsak mora na policijsko rešeto, tudi oni, ki se v Jugoslaviji ne ustavi. To je »lepa« reklama za tujski promet, za Trst pa močna klofuta.

SLOVENSKA PROSVETA na Opčine

V nedeljo 29. avgusta je Slovenska prosveta v Trstu priredila — tokrat na Opčinah — svoj vsakoletni Tabor.

Nastopilo je več pevskih zborov, ki so se vsi odlično odrezali in želi polno priznanje številnega občinstva. Posebno pomembne so bile klene, preproste besede mons. Jakoba Ukmarja, ki je v resnici govoril iz srca v srca. Posebna razglabljanja je posvetil misli o naravnem zakonu, ki daja manjšini vse pravice, da narodno živi in uspeva. Nekaj krističnih besed je govornik naslovil na nerazumevanja tako med civilnimi kakor tudi cerkvenimi oblastmi.

Prof. Marjan Kos je dovršeno zapel nekaj narodnih pesmi, ki so navdušile publiko.

Tudi ostali sodelujoči, posebno še »Rojanski metaljček«, so svoje naloge odlično izvršili.

Izkazali so se seveda tudi dolinski fantje in dekleta s škedenjskimi pevci.

Skoda, da je ob koncu lepe prireditve nekoliko ponagajal dež.

Letni popust „Pri Jožkotu“

Ze spet so sedeli »Pri Jožkotu« in se pripravili o politiki. Preklinjali in zmerjali so vse po vrsti. Prvo tiste, ki Trst prodajajo, nato tisto ogromno večino, ki ji kupci niti mar in niti cena. »Res prava teleta«, je dejal Franček. Na vrsto pa so prišli tudi tisti, ki Trst premalo branijo.

»Umazana politika, to vem jaz najbolje«, je dejal Pepi. »In tega so krivi pasji dnevi. Le poslušajte, kaj sem moral doživeti na svoja stara leta!« — »Kaj pa je bilo tako hudega?« je spraševal zaskrbljeni Tonin, ki še nikdar ni videl Pepija, teko zariplega v obraz.

Pepi je počeno hrknil, zvrnil kozarec brica in pričel:

»Svedska vlada, je dejala moja žena večraj zjutraj pri zajtrku, je sprejela zakon, po katerem pripada vsaki zakonski ženi pravica na desetdnevni dopust, ki ga mora mož ženi ne samo dovoliti, pač pa tudi plačati!«

Svedi so daleč, sem si mislil in mirno dalje prebral časnik.

»Svedsko vlado, je nadaljevala moja žena, je pri tem vodila misel, da nastajajo vsi zakonski prepirljivi prav zaradi neprestanega skupnega življenja.«

»Oprost! Matilda!« sem dejal. »Kaj živimo pri nas kakor pri naših sosedih, kjer ne slišiš drugega kot ves božji dan visoki fortissimo gospe Mici? Ali pa morda živimo že preveč časa skupaj?«

»Tebi se seveda zdi vse v najlepšem redu! Res zakonski mož in pol! Pa si si morda zakon ogledal tudi z moje strani, kaj?« Na licu so se ji zasvetile prve debele solze. »Ze leta in leta kurim, pospravljam, pomivam, drvim s trgovine v trgovino, kuham, perem, likam, krpam, šivam in te dnevno pozdravljam s copati v rokah. In kot za nekako nagrado vsega tega sploh niti ne vidiš več.«

»Se predno sem mogel odpreti usta je jezno vstala in izginila. Seveda sem se z vso pravico ujezil in prisegel da me pred enajsto uro ne bo domov, čeprav mi je večerna postelja tako neznanško všeča. S takim sklepom sem se odpeljal v mesto.

Ko sem jo okrog desete ure le pridral domov, zaspanec me je namreč že prav počeno preganjal. V kavarnah pa se drenjajo ženske in kričijo, da te glava boli, sem v copatah našel — pismo. Seveda ga je pisala Matilda. Stvar se mi je pričela dozdevati malo smešna. Pepi je segel v desin hladni žep, potegnil iz njega kos zmečkanega papirja, ga razgrnil in pričel čitati: »Oprost! ampak nisem mogla več vzdržati. Če bi se Ti vsaj enkrat potrudil priznati, da se v svojih udobnostih na moj račun naravnost dušiš, pa nič tega! Nobenega priznanja, nobene pozornosti, ničesar!

Ker pa vem, kako obupno neroden postajam brez ženske oskrbe, Ti rada storim še to zadnjo uslugo in Ti prilagam besedilo inserata, da ga lahko objaviš v enem izmed tržaških dnevnikov:

ISCSEM ZENO

za opravljanje hišnih del. Delovni čas 15 ur na dan, vključno nedelje in praznike. Potrebno je znanje kuhanja, pranja, šivanja, likanja, krpanja in vseh ostalih gospodinskih del. Prosilka mora biti dobro podkovana v vzgoji otrok in v bolničarski negi. Kazati mora razumevanje za moške potrebe in tudi za potrebe hišnega vrta. Biti mora pri najboljšem zdravju, delo ji mora biti v veselje in zabavo. Pogoj: Odpovedati se mora pravici do plačila, dopusta in tudi pravici, da službo odpove!

Pepi je jezno pljunil, zmečkal papir, ga vtaknil nazaj v žep in dejal: »To je tista umazana politika. To nam prinašajo socialne reforme in ženska enakopravnost, da bi vrag pobral že vse te pasje dneve, ki ženskam mešajo pamet, pobral pa naj bi tudi vse tiste plakate in reklame o dopustih, letovišjih, kopanju, gorskem zraku, ki slem mleku in ne vem kako se še imenujejo vse te neumnosti. Jožko, od danes naprej in do preklica bom kosil pri vase!«

Jugoslovanska pogajanja s CRDA

»Primorski dnevnik« poroča, da so med reško ladjedelnico in CRDA v Trstu v teku pogajanja, po katerih bi Tovarna strojev dobavila Jugoslaviji ladijske motorje in o premo za 2 milijona dolarjev.

Odgovorni urednik: Dr. Prof. ANTON DABINOVIC Tiska: tisk. Adria, d.d., v Trstu

Za pevske zборе!

Nova zbirka »V SNEGU«, trije moški in trije ženski zbori, ki jo je priredil dr. Franjo Delak. Je na razpolago v tiskarni »Adria«, ul. S. Anastasio 1-c in v knjigarnah Stoka in Fortunato v Trstu.

Mizarji kmetovalci podjetniki! Deske smrekove, macesnove in trdih lesov, trame in parkete nudi najugodnejše. CALEA TEL. 90441 TRST Viale Sonnino, 24

Vsakovrstno pohištvo: SPALNICE - JEDILNICE - KUHINJE ITD. — PO NAROCILU IZVRŠI VSAKO DELO — POROSTVO ZA DOBER NAPUK — TOVARNISKE CENE — DELO SOLIDNO — DOMACA TVRDKA. Tovarna pohištva Tel. 32 PRINČIČ KRMIN Cormons - prov. Gorizia

HOOVER HOOVER HOOVER En dan v tednu ste gotovo preobremenjeni, da operete delovno obleko in vse osebno perilo družine! V temu Vam edino odpomore novi električni pralni stroj HOOVER ki Vam sam opere 3 kg perila v 4 minutah popolnoma čisto in brez kaknega mučnega namakanja. Odslej Vam bo pranje v veselje in prehranili boste na času in denarju! HOOVER I. KERŽE dobite pri tordki! Piazza S. Giovanni 1 - Tel. 35019 Po najugodnejši ceni in tudi na obroke HOOVER HOOVER HOOVER

ŠOLSKE VESTI

Sporočila višje šolske uprave

Višja šolska uprava v Trstu sporoča, da bodo v dnevih od 31. avgusta do 9. septembra 1954 vključno, od 10. do 12. ure, na Slovenski nižji srednji šoli v Trstu, ulica dela Scuola Nuova št. 14-II., objavljene dokončne prednostne lestvice proslavcev za poverjena in nadomestna mesta na slovenskih srednjih šolah za šolsko leto 1954-55.

Višja šolska uprava v Trstu obvešča,

da so potrjene in objavljene z 31. avgustom 1954 prednostne lestvice za podletve začasnih in nadomestnih učiteljskih mest na slovenskih osnovnih šolah tržaškega ozemlja (področja A) za šolsko leto 1954-55.

Prednostne lestvice so na vprašanje na slovenski osnovni šoli pri Sv. Jakubu - via della Scuola Nuova št. 14 - in pri vseh slovenskih didaktičnih ravnateljstvih in občinskih tržaškega ozemlja cone A.

Višja realna gimnazija

Na Državni višji realni gimnaziji s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z realnim učnim načrtom tudi popolne razrede s klasičnim učnim načrtom, se vrši vpisovanje za šolsko leto 1954-55 od 1. septembra dalje vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvo zavoda v ulici Lazzaretto veččho 9. II. nadstropje. Navodila glede vpisovanja so razvidna

Učiteljske

Popravni in razvidni izpiti na slovenskem državnem učiteljskem v Trstu se začnejo v ponedeljek, dne 6. septembra 1954 ob 8.30 uri. Natančen razpored je objavljen na oglasni deski zavoda. Vpisovanje se začne dne 1. septembra. Trajalo bo do 26. septembra 1954. Podrobnejša pojasnila daje tajništvo zavoda.

Industrijski tečaj

Ravnateljstvo Državnega industrijskega strokovnega tečaja na Opčinah s priklučenim III. razredom objavlja, da se bodo vršili popravni izpiti v jesenskem roku 1954 po sledečem redu: Za nižji tečajni izpit dne 6. septembra 1954 ob 8.30 uri. Čez I. in II. razred dne 6. septembra 1954 ob 8.30 uri. Vpisovanje v I., II. in III. razred od 1. septembra do 25. septembra 1954 vsak dan od 10. do 12. ure popoldne.

Razpored in podrobna navodila so razvidna na šolski oglasni deski. Vsa potrebna nadaljnja pojasnila se dobé v tajništvo šole.